

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
közbenső ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.718/2017/5.szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Salamonné dr. Piltz Judit előadó bíró

. Döme Attila bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

Dr. Bata Zoltán ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

Dr. Szabó Előd ügyvéd

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 41.Pf.637.955/2016/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 19.P.51.082/2016/12.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet - a fellebbezési illeték viseléséről szóló rendelkezésre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

A felülvizsgálati eljárási költségeiket a felek maguk viselik.

A felperes 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési és 23.300 (huszonháromezer-háromszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket, míg alperes 46.700 (negyvenhatezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

A közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2013. augusztus 9-én belterületen közlekedett a motorkerékpárjával. A felperes előtt haladó autóbusz lefékezett, hogy a balra kikanyarodni szándékozót, alperes által biztosított személygépkocsit elengedje. A felperes a megálló autóbuszt balra, a

kettős záróvonalat átlépve megelőzte, majd összeütközött a balra nagy ívben kanyarodó személygépkocsival. A bíróság végzésével hatályában fenntartotta a szabálysértési eljárásban hozott határozatot, amelyben a felperest a közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt pénzbírsággal sújtotta, mert úgy hajtott végre az előzési manővert, hogy a busz takaró hatása miatt nem láthatta be az adott közlekedési helyzetet, megszegve ezzel a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 18. § (1) bekezdés c) pontjában és a 26. § (4) bekezdésében foglaltakat.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a keresetében a balesettel összefüggésben keletkezett kárai megtérítésére kérte az alperes kötelezését arra hivatkozással, hogy védett főútvonalon haladt, és az alperes biztosítottja nem adta meg részére az elsőbbséget.
- [3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, mert álláspontja szerint biztosítottja közlekedési szabályt nem sejtett, az általa biztosított gépjármű vezetőjének a kettős záróvonal miatt nem kellett arra számítani, hogy az őt elengedő autóbust más jármű megelőzi. Arra hivatkozott, hogy a közlekedési veszélyhelyzet a felperes jogsértő magatartására vezethető vissza.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével a felperes 2013. augusztus 9-én bekövetkezett közlekedési balesettel összefüggésben keletkezett káraiért az alperes kártérítő felelősségét 40%-os mértékben állapította meg. Indokolásában kifejtette, hogy az alperes elsőbbségadásra kötelezett biztosítottjának teljes vétlensége az érintett útszakasz teljes belátásának hiánya miatt nem állapítható meg. Akkor járt volna el megfelelő körültekintéssel, ha a kanyarodást akkor kezdi meg, amikor kétség nélkül megállapítja, hogy abban semmi sem akadályozhatja meg. Ennek a perbeli esetben nem tett és nem is tehetett eleget, hiszen az autóbusz takarásából nem látta be a teljes útszakaszt. Az alperes biztosítottja akkor járt volna el az adott esetben elvárható módon, ha a busz engedélye ellenére sem hajt be a kereszteződésbe, vagy segítséget kér a teljes bizonyossággal kivitelezhető behajtáshoz. Az elsőfokú bíróság azonban úgy ítélte meg, hogy a balesethez vezető oksági folyamatot a felperes indította el. Vészhelyzet hiányában semmi sem indokolta, hogy a felperes a kettős záróvonalat átlépve úgy kezdjen másik jármű előzésébe, hogy nem bizonyosodott meg arról, azt kellő biztonsággal végre tudja hajtani. A felperes alacsonyabb sebesség megválasztásával maga is tehetett volna a baleset elkerülése érdekében. Utalt a 6/1998. Büntető Jogegységi Határozatban foglaltakra, amely szerint az elsőbbségadási szabályok

betartása, valamint a megengedett sebesség megtartása különösen jelentős a közlekedés biztonsága szempontjából, mivel megszegésük számos esetben idéz elő súlyos közlekedési balesetet. Az elsőbbségadásra kötelezett nem mentesülhet a felelősség alól, ha az elsőbbségre jogosult is megszegett valamilyen közlekedési szabályt. Kizárólag az mentesítheti a felelősség alól, ha éppen az elsőbbségre jogosult szabályszegése nem tette lehetővé, hogy észlelje az elsőbbségadási kötelezettsége szempontjából jelentős körülményeket, illetve hogy helyesen értékelje azokat. A perbeli esetben azonban a felperes részéről nem egy abszolút értelemben vett sebességtúllépésről, hanem a kettős záróvonal átlépése után, a sebességhatáron belüli, nem megfelelően megválasztott sebességről van szó, azzal együtt, hogy az alperes biztosítottjának a busz takarása ellenére nem kellett a szabályszegően közlekedő felperes megjelenésére számítania.

- [5] A felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletével az elsőfokú közbenső ítéletet részben megváltoztatta, és az alperes 60%-os helytállási kötelezettségét állapította meg a felperes balesetből eredő káraiért. Indokolásában rámutatott arra, hogy a felperes a kettős záróvonal átlépésével szabálytalanul közlekedett és ez összefügg a baleset bekövetkezésével. A felperes számára nem volt áttekinthető és belátható a közlekedési helyzet; nem tudhatta, hogy a busz milyen ok miatt állt meg. Amennyiben úgy dönt, hogy a buszt ennek ellenére megelőzi, akkor azt minimális sebességgel kellett volna megtennie, mert az autóbusz által takart közlekedési helyzet ismeretlen volt előtte. A kisebb sebességgel egy előre nem látható veszélyhelyzetben a saját elhárítási lehetőségeit javíthatta volna. A másodfokú bíróság ugyanakkor utalt arra, hogy az alperes biztosítottját minden itt haladóval, még a szabálytalanul közlekedőkkel szemben is, elsőbbségadási kötelezettség terhelte; nem folytathatta volna a kanyarodást egy általa be nem látott területre. A kikanyarodó személygépkocsi vezetője kizárólag abban lehetett biztos, hogy az álló autóbuszal szemben elsőbbségi helyzetben van, a főútvonalon közlekedő többi járművel szemben viszont változatlanul őt terhelte az elsőbbségadási kötelezettség. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a közúti balesethez vezető oksági folyamatot az alperes biztosítottja indította el, ezért a felperesre kedvezőbb 60-40%-os kármegosztás alkalmazását találta indokoltnak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A jogerős közbenső ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a keresetet elutasító határozat meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú közbenső ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy az alperes a felperest ért károkért 20%-os mértékben

köteles helytállni. Álláspontja szerint az általa biztosított jármű vezetőjének, miután a neki balról érkező busz lemondott az elsőbbségéről, kizárólag arról kellett meggyőződnie, hogy tőle jobbról érkezik-e jármű. Mivel az autóbusz sávját és a szembejövő sávját kettős záróvonal választotta el egymástól, a személygépkocsi vezetőjének semmilyen okból nem kellett az autóbuszt szabálytalanul, a záróvonalat átlépve előző járműre számítani. Ez következik a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjából levezethető „bizalmi elvből”. Érvelése szerint ebben a közlekedési helyzetben nem volt indoka annak, hogy segítő személy igénybevételét kezdeményezze, mert az általa be nem látott útszakaszon nem kellett akadályra számítani. A kikanyarodás igen alacsony sebességgel történt, amely megfelelt az elvárható magatartásnak. Amennyiben a felperes által vezetett motorkerékpár szabálytalan előzése észlelhető lett volna az alperes biztosítottja számára, akkor felmerülhetne a gépkocsivezető jogszabálysértése, de a motorkerékpár objektíve észlelhetetlen volt számára. Álláspontja szerint nincs olyan közlekedési szabály, amely olyan kötelezettséget róna a járművezetőkre, hogy az általuk objektíve be nem látható területen is győződjenek meg arról, hogy nincs-e ott egy szabálytalanul közlekedő jármű vagy gyalogos. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a BH 241/2006. és a BH 230/2014. számú eseti döntésekre. Utalt arra, hogy az adott esetben a közlekedési veszélyhelyzet a felperes szabálytalan, többszörösen jogellenes magatartása miatt alakult ki. Az oksági folyamat elindítója a kettős záróvonal átlépése volt, másrészt, a felperes relatív sebességtúllépést is megvalósítva, 48-52 km/h sebességgel haladt, annak ellenére, hogy az autóbusz előtt kialakult közlekedési helyzetet nem ismerte. Érvelése szerint a motorkerékpár szabályosan közlekedik, lelassít a busz mögött, majd annak továbbhaladásával indul meg újra, a kikanyarodó személygépkocsi a felperes motorjával nem keresztezte volna egymás útját.

[7] Másodlagos kérelmével kapcsolatban előadta, hogy a felperes két szándékos szabályszegést követett el, míg az alperes biztosítottja terhére legfeljebb „könnyelmű bizakodás” róható; a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjából levezethető bizalmi elv alapján abban bízott, hogy a közlekedési szabályokat mások is megtartják, és a kettős záróvonalat az autóbusz mögül másik jármű nem lépi át. Ennek megfelelően a baleset döntő részben a felperes jogellenes, felróható magatartása miatt következett be, ezért a Ptk. 340. § (1) bekezdésben foglaltak helyes alkalmazásával az alperes csak kisebb (20%-os) mértékben tehető felelőssé a felperest ért károkért.

[8] A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyet a Kúria a végzésével hivatalból elutasított.

A Kúria döntése és jogi indokai

[9] A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

- [10] A Pp. 270. §-ának (2) és 272. § (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős közbenső ítélet az alperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt okokból jogszabálysértő-e.
- [11] Az adott esetben a baleset a felperes és a vele ütköző gépkocsi vezetőjének fokozott veszéllyel járó tevékenysége során keletkezett, ezért a felperes kárigénye kapcsán a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 346. § (1) és a 339. § (1) bekezdése szerinti felelősségi szabályok alapján annak volt döntő jelentősége, hogy a baleset milyen okból következett be. A jogerős közbenső ítélet helytállóan tartalmazza a KRESZ-nek azokat a szabályait, amelyeket a felperes és az alperes biztosítottja megsértettek. A bíróságok helyesen értékelték, hogy a kikanyarodó járművet elsőbbségadási kötelezettség terhelte a védett útvonalon haladó járművekkel szemben. A közlekedés biztonsága alapvetően az elsőbbségi szabályok betartásával biztosítható; a KRESZ 28. § (2) bekezdés b) pontjában előírt kötelezettség az elsőbbségadásra kötelezett jármű vezetőjét a védett útvonalon közlekedő járművek szabályszegésétől függetlenül terheli. A perbeli esetben az autóbusz vezetője lemondott az elsőbbségről, azonban az alperes biztosítottját a többi járművel szemben továbbra is elsőbbségadási kötelezettség terhelte; a kikanyarodó jármű vezetőjének a többi jármű mozgásáról is meg kellett volna győződnie. A személygépkocsi vezetője, ahogyan azt a másodfokú bíróság helyesen megállapította, akkor járt volna el megfelelően, ha megállásokkal megszakított kikanyarodásával meggyőződik, hogy a kanyarodási manőver biztonságosan végrehajtható. Helyes az a megállapítás, hogy a balra kanyarodó jármű vezetőjének fokozott óvatossággal és elővigyázatossággal kell eljárnia, figyelembe véve azt is, hogy az autóbusz vezetőjének az elsőbbségről való lemondása a többi járműre nem hat ki.
- [12] A bíróságok ugyanakkor figyelembe vették azt a tényt is, hogy a felperes a motorkerékpárjával a kettős záróvonalat átlépve az előtte, számára ismeretlen okból megálló autóbust úgy előzte meg, hogy nem bizonyosodott meg arról, hogy azt kellő biztonsággal végre tudja hajtani. Mindezekre tekintettel azt kellett eldönteni, hogy a felperes a baleset bekövetkeztében milyen mértékű közreható magatartást tanúsított. A balesetet megelőző közlekedési helyzet helyes értékelésével olyan állítás alappal nem tehető, hogy a balesetet döntő mértékben az alperes biztosítottja okozta, ezért tévedett a másodfokú bíróság, amikor a kikanyarodó gépjármű közlekedési szabályszegését értékelte döntő súllyal. Az oksági folyamatot ugyan valóban az alperes biztosítottja indította el, azonban önmagában ez a tény nem eredményezi azt, hogy neki volt döntő szerepe a baleset bekövetkeztében. E körben az elsőfokú bíróság foglalt helyesen állást: a felperes a kettős záróvonal átlépésével és az álló busz előzésével anélkül, hogy meggyőződött volna arról, hogy az miért állt meg, súlyosan szabálytalanul

közlekedett, és így az alperes biztosítottjánál nagyobb mértékben hatott közre a baleset bekövetkezésében.

- [13] Mindebből következően a másodfokú bíróság alaptalanul, a Ptk. 340. § (1) bekezdésének helytelen alkalmazásával állapította meg, hogy a baleset bekövetkezéséért az elsőfokú közbenső ítéletben megállapítottnál nagyobb mértékben az alperes biztosítottja a felelős. E körben az elsőfokú bíróság a közrehatás mértéke tekintetében megfelelően foglalt állást; a balesetben résztvevők magatartásának megítélésével kapcsolatban a Kúria az elsőfokú közbenső ítéletben foglaltakkal értett egyet.
- [14] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogszabálysértő közbenső ítéletet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával, a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta.

Záró rész

- [15] A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felek a felülvizsgálati eljárási költségeiket maguk viselik, míg a fellebbezési és a felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén és a 14. §-án alapul.

Budapest, 2018. március 14.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
HM